

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 322/08-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 1. októbra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť P. S., B., zastúpeného advokátkou JUDr. V. D., B., ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s porušením práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a porušenie práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 46 ods. 3 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky v spojení a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 247/91 v spojení s postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cdo 109/2005, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. S. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. júna 2007 doručená sťažnosť P. S. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou pôvodne namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2

Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s porušením práva na prejednanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a porušenie práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 46 ods. 3 a čl. 47 ods. 3 ústavy v spojení a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 247/91 v spojení s postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cdo 109/2005.

V súvislosti s pôvodne podanou sťažnosťou (sťažovateľ túto následne menil, pozri ďalej uvedené, pozn.) sťažovateľ vidí porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 3, čl. 47 ods. 3 a 48 ods. 2 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom označených všeobecných súdov v tom, že:

«... dňa 3. 12. 2004 podal sťažovateľ... okresnému súdu... a dňa 6. 12. 2004 najvyššiemu súdu... dovolanie... proti rozsudku odvolacieho Krajského súdu Bratislava č. k. 17 Co 438/00 zo dňa 1. 7. 2004. Dňa 22. 3. 2005 bola sťažovateľovi doručená výzva OS BA 1, aby predložil „ďalší výtlačok“ dovolania pod hrozbou zastavenia konania. Uvedená požiadavka OS BA 1 bola... právne irelevantná, pretože sťažovateľ vo svojom podaní zo dňa 3. 12. 2004 doručil OS BA 1 v súlade so zákonom 2 výtlačky dovolania... Účelové, neopodstatnené konanie OS BA 1 spôsobilo zbytočný, neodôvodnený priesťah v súdnom konaní. ... Dňa 15. 4. 2005 obdržal sťažovateľ ďalšiu výzvu OS BA 1, aby predložil splnomocnenie advokáta k zastupovaniu pred NS SR. ... Vzhľadom k tomu, že sťažovateľa od počiatku súdneho konania t. j. od r. 1990 zastupuje stále ten istý advokát, jeho splnomocnenie v súdnom konaní sťažovateľ nevypovedal a je teda v platnosti, je požiadavka OS BA 1 právne neodôvodnená. ... Okresný súd BA 1 svojim konaním spôsobil neodôvodnený priesťah a to od 3. 12. 2004 do 23. 5. 2005, kedy doručil dovolanie NS SR. ...

Dňa 6. 12. 2004 sťažovateľ doručil dovolanie proti rozsudku... Krajského súdu Bratislava Najvyššiemu súdu SR. Dňa 9. 12. 2004 odstúpil NS SR dovolanie OS BA 1 k nešpecifikovaným „ďalším procesným úkonom“... NS SR vo veci dovolania od jeho podania sťažovateľom dňa 6. 12. 2004 (resp. od obdržania veci od OS BA 1 dňa 23. 5. 2005) dva roky nekonal... Dňa 20. 12. 2006 sťažovateľ, požiadaval NS SR o informáciu o stave podaného dovolania. Dňa 27. 12. 2006 obdržal sťažovateľ vyjadrenie NS SR..., že vo

veci doposiaľ rozhodnuté nie je. ...

Dňa 2. 1. 2007 požiadal sťažovateľ NS SR v zmysle zák. č. 211/2000 Z. z. o informácie vo veci jeho dovolania... Vyjadrenie NS SR bolo sťažovateľovi doručené v rozpore so zákonnou lehotou až 29. 1. 2007. ...

Dňa 8. 3. 2007 podal sťažovateľ v súvislosti s horeuvedenými porušeniami zákona a ústavných práv proti senátu 4C NS SR námietku zaujatosti... Iný senát NS SR námietku zaujatosti... zamietol...

Sťažovateľ v námietke zaujatosti o. i. poukázal... na... skutočnosť, že viac ako 2 ročná nečinnosť senátu 4C NS SR je porušením princípu rovnosti strán v spore a takéto konanie... nemožno považovať za nestranné, pretože dlhodobá nečinnosť senátu 4C sťažuje vymožitelnosť práva... Dôvodnosť námietky zaujatosti bola daná i porušením zák. č. 211/2000 Z. z. predsedom senátu 4C JUDr. Č. ...

Naviac v súvislosti s porušením citovaného zákona sťažovateľ podal proti predsedovi senátu 4C JUDr. Č. návrh na priestupkové konanie. Uvedené skutočnosti dostatočne preukazujú zmenu neutrálneho vzťahu senátu 4 C NS SR, predsedu senátu JUDr. Č. k veci a osobe sťažovateľa, čím boli naplnené zákonné podmienky odôvodnenosti podanej námietky zaujatosti. Skutočnosť, že v senáte 4C NS SR, ktorý má rozhodovať o sťažovateľovom dovolaní je i bývalý sudca Krajského súdu Bratislava JUDr. Š., proti rozsudku ktorého sťažovateľ podal dovolanie je absurdná. Pochybnosti v nestrannosť senátu 4C NS SR nemožno opomenúť ani skutočnosťou, že JUDr. Š. je zo zákona z rozhodovania o dovolaní vylúčený. Vzhľadom k pomeru účastníkov, možnej kolegiálnej súdržnosti členov senátu 4C je daná dôvodná pochybnosť v objektívnosť a nezaujatosť rozhodovania senátu 4C NS SR. ...

Pre odôvodnenie rozsahu primeraného peňažného zadosťučinenia... Napriek jednoduchej kauze... súdne konanie trvá... 17 rokov a stále nie je ukončené... Odporkyňa vďaka prietiahom v súdnom konaní, ktoré spôsobujú súdy SR dlhodobo ekonomicky využíva zadržívanú autorskú odmenu sťažovateľa... Rozsah primeraného peňažného zadosťučinenia zohľadňuje i vzťahové zaťaženie, náklady dlhodobého súdneho sporu, poškodzovanie rodiny sťažovateľa...»

Sťažovateľ v súvislosti s pôvodnou sťažnosťou navrhol, aby ústavný súd o jeho

sťažnosti takto rozhodol:

„Postupom... Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 11C 247/91 a Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo 109/2005 bolo porušené základné právo sťažovateľa... zaručené čl. 48 ods. 2, čl. 46 ods.3, čl.47 ods.3 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru

... zakázal pokračovať v porušovaní horeuvedených práv.

... priznal sťažovateľovi primerané peňažné zadostučinenie :

... za opakované porušenie práv Okresným súdom Bratislava I sumu 150.000 Sk

... za porušenie práv Najvyšším súdom Slovenskej republiky sumu 190.000 Sk

... priznal náhradu trov právneho zastupovania advokátovi JUDr. V. D...“

2. Keďže podaná sťažnosť bola zmätočná a nedostatočne konkretizovaná, ústavný súd listom z 20. júna 2007 vyzval sťažovateľa prostredníctvom jeho právnej zástupkyne, aby v stanovenej lehote odstránila nedostatky sťažnosti, predovšetkým aby konkrétne uviedla, v čom došlo k porušeniu čl. 46 ods. 3 a čl. 47 ods. 3 ústavy. Zároveň bol sťažovateľ vyzvaný, aby oznámil (a toto doložil), či podal sťažnosť na prietahy v namietaných súdnych konaniach.

Listom zo 6. júla 2007 (doručeným ústavnému súdu 10. júla 2007) sťažovateľ okrem už uvedeného svoju sťažnosť upresnil v tom zmysle, že porušenie čl. 46 ods. 3 a čl. 47 ods. 3 ústavy sa týka iba namietaného postupu najvyššieho súdu v konaní sp. zn. 4 Cdo 109/2005, pričom porušenie čl. 46 ods. 3 ústavy vidí v tom, že rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Nc 12/2007 „... proti ktorému nie je možný opravný prostriedok spôsobil sťažovateľovi škodu...“. Porušenie princípu rovnosti strán podľa čl. 47 ods. 3 ústavy sťažovateľ odôvodnil tým, že najvyšší súd vo veci dovolania nerozhodol od roku 2004, zamietol jeho námietku zaujatosti a viacnásobne porušil zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 211/2000 Z. z.“), V dôsledku uvedeného „účelová nečinnosť NS SR jednostranne favorizuje odporkyňu... v spore pretože jej umožňuje dlhodobo ekonomicky využívať autorskú odmenu, ktorú mu neoprávnene zadržuje“. Zároveň sťažovateľ uviedol, že proti porušeniu práva na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podal sťažnosť najvyššiemu súdu i Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky, pričom neboli prijaté

žiadne opatrenia na odstránenie prietáhov v konaní.

3. Vzhľadom na to, že medzičasom najvyšší súd vo veci vedenej pod sp. zn. 4 Cdo 109/2005 rozhodol rozsudkom z 31. júla 2007, ktorým zrušil rozsudok Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 17 Co 438/00 z 1. júla 2004 v spojení s dopĺňacím rozsudkom sp. zn. 17 Co 438/00 zo 4. októbra 2004 a v spojení s opravným uznesením sp. zn. 17 Co 438/00 z 20. februára 2007 a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie, sťažovateľ opakovane doplnil sťažnosť o ďalšie dôvody (vzťahujúce sa na uvedený rozsudok najvyššieho súdu) a navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti takto rozhodol:

„Rozsudkom NS SR sp. zn. 4 Cdo 109/2005 zo dňa 31. 7. 2008 bolo porušené základné právo sťažovateľa... na spravodlivé prerokovanie a rozhodnutie veci podľa čl. 46 a čl. 47 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru a z uvedeného dôvodu nie je v ďalšom konaní právny názor... NS SR záväzný.“

V súvislosti s namietaným rozsudkom najvyššieho súdu z 31. júla 2008 sťažovateľ polemizoval s jeho názormi a skutkovo a právne argumentoval jeho pohľadom na prejednávajúcu vec. V ďalšom uviedol, že namietaný rozsudok najvyššieho súdu nebol riadne a presvedčivo odôvodnený, čím taktiež bolo porušené jeho právo na spravodlivé súdne konanie.

4. Podaním z 18. februára 2008 (doručeným ústavnému súdu 20. februára 2008) sťažovateľ opakovane doplnil námietky voči postupu najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cdo 109/2005. Konkrétne namietal, že najvyšší súd v uvedenom konaní porušoval jeho právo na informácie garantované čl. 26 ústavy, keď neriešil porušenie zákona č. 211/2000 Z. z. predsedom senátu 4C a 12. marca 2007 postúpil prerokovanie priestupku Obvodnému úradu Bratislava, ktorý dosiaľ vo veci nerozhodol. Najvyšší súd nad rámec uvedeného opakovane porušuje zákon č. 211/2000 Z. z., keď žiadosť sťažovateľa z 11. decembra 2007 o poskytnutie informácií dosiaľ nevybavil. V ďalšom (podstatnom, pozn.) poukazoval na porušovanie jeho práva na spravodlivé súdne konanie tým, že najvyšší súd

- *„zmaril sťažovateľovu... námietku zaujatosti proti senátu... 4 C“* ,

- „*neskúmal rozhodnutie... Krajského súdu... v rozsahu, v ktorom bol jeho rozsudok napadnutý*“,
- „*v rozpore s návrhom na začatie... konania... konanie zmenil na náhradu škody*“,
- „*o... zmene kvalifikácie konania rozhodol na neverejnom zasadnutí t. j. bez možnosti účasti právneho zástupcu sťažovateľa..., čo sťažovateľa zjavne diskriminovalo*“,
- „*ignoroval... právny názor a rozhodnutie predchádzajúceho dovolacieho súdu, jeho rozsudok zo dňa 30. 11. 2000 sp. zn. 2 Cdo 59/00*“,
- „*bez právneho podkladu upiera sťažovateľovi prisúdenie úrokov z omeškania*“,
- „*jeho rozhodnutie je... v rozpore s vyhláškou č. 45/1964 Zb., nariadením vlády SR č. 87/1995 Z. z. a § 517 Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov*“.

Na základe doteraz uvedených skutočností (v sťažnosti z 29. mája 2007 a jej ďalších doplnkov) sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol, že postupom najvyššieho súdu boli v danej veci porušené označené práva, aby mu priznal primerané finančné zadostučinenie a rozhodol, že právny názor dovolacieho najvyššieho súdu uvedený v jeho rozsudku sp. zn. 4 Cdo 109/2005 z 31. júla 2008 nie je v ďalšom konaní záväzný.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažnosť sťažovateľa v konaní pred ústavným súdom smeruje proti postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 247/91 (v časti namietaných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) a proti postupu najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cdo 109/2005 a jeho rozhodnutiu z 31. júla 2008 (vo všetkých sťažovateľom uvedených porušeníach práv).

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že napriek kvalifikovanému zastúpeniu sťažovateľa advokátkou, tento pomerne neprehľadným a v istých ohľadoch aj protirečivým spôsobom dopĺňal alebo menil obsah pôvodnej sťažnosti, čo by za iných okolností malo význam na formálne posúdenie petitu sťažnosti, teda toho, o čom má ústavný súd rozhodnúť. Vychádzajúc zo záverov (pozri nižšie) ústavný súd sa vysporiadal so všetkými sťažovateľom namietanými skutočnosťami, uvádzanými porušeniami jeho práv a označenými porušovateľmi.

1. K namietanému porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v spojení s porušením práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 247/91 v spojení s postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cdo 109/2005

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie vecí v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by ústavný súd mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (mutatis mutandis III. ÚS 138/02).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach, ktorými sťažovatelia namietajú zbytočné prietahy v konaní, vychádza zo svojej judikatúry, podľa ktorej poskytuje ochranu základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď k porušeniu označeného práva došlo alebo porušenie v tomto čase ešte trvalo (napr. II. ÚS 32/00, I. ÚS 29/02, II. ÚS 55/02, IV. ÚS 102/05).

Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (v rovnakom rozsahu sa vzťahuje aj na právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) môže preto vyplývať aj z toho, že porušenie uvedených práv sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už okresný súd meritórne rozhodol pred podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (II. ÚS 184/06).

1.1. Sťažovateľ namietal (okrem iného) priet'ahy v konaní okresného súdu, ktorý v okamihu podania sťažnosti ústavnému súdu už o veci samej nekonal. Z toho vyplýva, že okresný súd v čase podania sťažnosti už nemohol žiadnym ústavne relevantným spôsobom ovplyvniť priebeh konania, prípadne priet'ahy v ňom, a teda nemohol ani porušovať sťažovateľom označené práva.

Na základe uvedeného ústavný súd v súlade so svojou judikatúrou (podobne IV. ÚS 219/03, II. ÚS 197/04) sťažnosť vo vzťahu k okresnému súdu odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

1.2 Sťažovateľ namietal aj priet'ahy v konaní najvyššieho súdu vedenom pod sp. zn. 4 Cdo 109/2005.

Z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil, že vo veci podaného dovolania oboch účastníkov bol spis doručený ústavnému súdu 23. mája 2005.

Ďalší priebeh konania bol takýto:

- Listom z 1. júna 2005 (doručeným 6. júna 2005) bol najvyšší súd ústavným súdom (k sp. zn. Rvp 792/05) vyzvaný na zapožičanie spisu, odkiaľ bol vrátený 17. júna 2005,
- sťažovateľ listom doručeným najvyššiemu súdu 2. januára 2007 požiadal o poskytnutie informácie o stave konania,
- listom z 18. januára 2007 JUDr. Č. oznámil žiadané údaje sťažovateľovi s tým, že rozhodnutie možno predpokladať v prvom polroku 2007, zároveň uviedol, že dr. Š. bol vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci,
- listom a pripojeným uznesením najvyššieho súdu z 23. januára 2007 JUDr. Č. požiadal krajský súd prostredníctvom okresného súdu o vypracovanie a doručenie opravného uznesenia o oprave výroku rozsudku sp. zn. 17 Co 438/00 z 1. júla 2004 účastníkom (uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 109/2005 z 23. januára 2007),

- sťažovateľ podaním doručeným najvyššiemu súdu 8. marca 2007 vzniesol námietku zaujatosti voči senátu 4 C najvyššieho súdu (S., Č., Š. a M.),
- dňa 15. marca 2007 najvyšší súd zisťoval stav vybavenia opravného uznesenia (30. januára 2007 bol spis sp. zn. 11 C 247/91 postúpený krajskému súdu, 5. februára 2007 bol vybavený vyšším súdnym úradníkom, 20. februára 2007 bol daný na lehotu, 20. marca 2007 bol spis zasielaný najvyššiemu súdu),
- spis bol vrátený najvyššiemu súdu 21. marca 2007,
- sťažovateľ bol 27. marca 2007 vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku za námietku zaujatosti,
- podaním z 3. apríla 2007 bolo oznámené, že súdny poplatok 2 000 Sk je zaplatený,
- uznesením sp. zn. 3 Nc 12/2007 z 11. apríla 2007 najvyšší súd rozhodol o nevyhlúčení sudcov Č., S. a M. a o vylúčení Š.; toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 17. apríla 2007,
- prípisom z 26. apríla 2007 sudca Č. vrátil spis okresnému súdu na dokončenie postupu súvisiaceho s vydaním opravného uznesenia z 20. februára 2007 sp. zn. 17 Co 438/00 (pripojenie doručky o doručení opravného uznesenia zástupcovi žalobcu a vyznačenie právoplatnosti),
- spis bol vrátený z krajského súdu späť najvyššiemu súdu 22. mája 2007,
- opravné uznesenie krajského súdu sp. zn. 17 Co 438/00 z 20. februára 2007 nadobudlo právoplatnosť 2. marca 2007,
- sudca Č. listom zo 6. júla 2007 žiada sudcu M. o určenie zastupujúceho člena senátu (za vylúčeného sudcu Š.),
- opatrením zo 6. júla 2007 sudca M. určil sudkyňu M. za zastupujúcu členku senátu,
- úpravou z 25. júla 2007 bol stanovený termín pojednávania na 31. júl 2007,
- rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 109/2005 z 31. júla 2007 bol zrušený rozsudok krajského súdu sp. zn. 17 Co 438/00 z 1. júla 2004 v spojení s doplňujúcim rozsudkom sp. zn. 17 Co 438/00 zo 4. októbra 2004 a v spojení s opravným uznesením sp. zn. 17 Co 438/00 z 20. februára 2007 a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie.

Vzhľadom na to, že najvyšší súd vo veci samej rozhodol 31. júla 2008 (uvedené rozhodnutie je na návrh sťažovateľa taktiež preskúmané ústavným súdom, pozri ďalej) a toto rozhodnutie bolo riadne doručené účastníkom konania, nie je splnená podmienka, že porušenie označených práv (podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) ešte trvá, preto z dôvodov obdobných ako v bode 1.1 ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti.

Ústavný súd poznamenáva, že ani z už uvedenej chronológie priebehu konania na najvyššom súde nebol zistený ústavne významný prietah zapríčinený označeným porušovateľom.

2. K namietanému porušeniu práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 109/2005 z 31. júla 2008

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06).

Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy vecí nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré v občianskom súdnom konaní sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

V okolnostiach prípadu sťažovateľ predovšetkým namieta, že najvyšší súd ako dovolací súd porušil jeho právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože *„neskúmal rozhodnutie... Krajského súdu... v rozsahu, v ktorom bol jeho rozsudok napadnutý, v rozpore s návrhom na začatie... konania... konanie zmenil na náhradu škody, o... zmene kvalifikácie konania rozhodol na neverejnom zasadnutí t. j. bez možnosti účasti právneho zástupcu sťažovateľa..., čo sťažovateľa zjavne diskriminovalo, ignoroval... právny názor a rozhodnutie predchádzajúceho dovolacieho súdu, jeho rozsudok zo dňa 30. 11. 2000 sp. zn. 2 Cdo 59/00, bez právneho podkladu upiera sťažovateľovi prisúdenie úrokov z omeškania, jeho rozhodnutie je... v rozpore s vyhláškou č. 45/1964 Zb., nariadením vlády SR č. 87/1995 Z. z. a § 517 Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov“.*

Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že tak ako judikatúra Komisie pre ľudské práva (sťažnosť č. 6172/73, X. v. United Kingdom, sťažnosť č. 10000/83, H v. United Kingdom), aj doterajšia judikatúra ESLP (napríklad v prípade Delcourt, resp. Monnel a Morris) pod spravodlivým súdnym procesom (fair hearing) v žiadnom prípade nechápe právo účastníka súdneho konania na preskúmanie toho, akým spôsobom vnútroštátny súd hodnotil právne a faktické okolnosti konkrétneho prípadu.

Z napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu vyplýva, že zrušil rozsudok krajského súdu sp. zn. 17 Co 438/00 z 1. júla 2004 v spojení s doplňujúcim rozsudkom sp. zn. 17 Co 438/00 zo 4. októbra 2004 a v spojení s opravným uznesením sp. zn. 17 Co 438/00 z 20. februára 2007 a vec mu vrátil na ďalšie konanie, čo bez akýchkoľvek pochybností znamená, že napadnutým rozhodnutím sa konanie o zaplatenie peňažnej sumy s príslušenstvom neskončilo. V danom prípade nejde o konečné rozhodnutie, ktorého dôsledkom by bolo právoplatné skončenie veci, prípadne zastavenie súdneho konania.

Podľa názoru ústavného súdu namietanie nesprávnosti a nezákonnosti zrušujúceho rozhodnutia najvyššieho súdu nemôže byť samo osebe dôvodom na namietané porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Najvyšší súd neodmietol sťažovateľovi poskytnutie súdnej ochrany, vecou sa zaoberal a rozhodol o nej. Sťažovateľ bude mať možnosť v ďalšom štádiu konania pred všeobecnými súdmi uplatniť ochranu označených práv, aj svoju argumentáciu týkajúcu sa skutkovej a právnej stránky predmetnej veci, z čoho vyplýva, že má ešte k dispozícii iný prostriedok ochrany týchto práv, ktorých porušenie namieta vo svojej sťažnosti. V danej veci sa súdne konanie nachádza v štádiu odvolacieho konania na krajskom súde, pričom k namietaným skutočnostiam sa sťažovateľ bude môcť v konaní pred krajským (eventuálne najvyšším) súdom vyjadriť a o týchto všeobecný súd musí rozhodnúť.

Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že vo vzťahu k namietanému porušeniu práva sťažovateľa podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je daná jeho právomoc na prerokovanie veci podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Okrem už uvedeného ústavný súd preskúmal, či namietaný rozsudok najvyššieho súdu z 31. júla 2008 nie je arbitrárny alebo zjavne neodôvodnený. Najvyšší súd v napadnutom (zrušujúcom, pozn.) rozsudku okrem iného uviedol:

„... Okresný súd... v poradí prvým rozsudkom z 27. septembra 1994... žalobu zamietol. ... Uznesením Krajského súdu... z 28. apríla 1995... bol tento rozsudok súdu prvého stupňa zrušený a vec vrátená na ďalšie konanie. ... Okresný súd... po zrušení aj svojho v poradí druhého rozsudku z 21. januára 1997... rozsudkom z 23. apríla 1998... rozhodol... tak, že uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 193 400 Sk s 3 % úrokmi od 1. 1. 1991... a vo zvyšku žalobu zamietol. Krajský súd... na odvolanie oboch účastníkov rozsudkom z 9. apríla 1999... uvedený rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobe v celom rozsahu vyhovel, t. j. uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 960 000 Sk s 3 % úrokmi... Najvyšší súd... na dovolanie žalovanej rozsudkom z 30. novembra 2000... rozsudok Krajského súdu... zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení rozsudku uviedol, že odvolací súd, hoci nezopakoval vykonané dôkazy ani dokazovanie nedoplnil, dospel na - rozdiel od súdu prvého stupňa k skutkovému záveru - že účastníci sa dohodli na autorskej odmene 60 000 Sk za každé číslo publikácie, v dôsledku čoho tento záver nemá oporu vo vykonanom dokazovaní. ... Vyslovil názor, že dohoda účastníkov o rozširovaní spojeného diela nie je zmluvou o rozširovaní diela podľa § 22 autorského zákona. Krajský súd... po opätovnom prejednaní veci rozsudkom z 1. júla 2004... v spojení s dopĺňacím rozsudkom zo 4. októbra 2004... a v spojení s opravným uznesením z 20. februára 2007... rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 116 000 Sk s 3 % úrokmi... Vo zvyšku žalobu zamietol a žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanej náhradu trov konania 113 980 Sk...

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali dovolanie obaja účastníci namietajúc predovšetkým nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom. ...

Najvyšší súd... preskúmal rozsudok odvolacieho súdu a dospel k záveru, že ho treba zrušiť... Vzhľadom na... zákonnú povinnosť odvolací súd predovšetkým skúmal existenciu väd vymedzených v § 237 O. s. p. a iných väd konania, pričom zistil, že konanie pred odvolacím súdom je postihnuté vadou vyplývajúcou z ustanovenia § 237 písm. f/ O. s. p. a spočívajúcou v odňatí možnosti účastníkom riadne konať pred súdom. ... V preskúmvanej veci je rozsudok odvolacieho súdu... nepreskúmateľný pre nesúlady (rozpornosť) jeho

dôvodov v časti určenia výšky prisúdenej sumy a zamietnutia žaloby vo zvyšku s výrokom o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi sumu 116 000 Sk s príslušenstvom. Nedostatkom dôvodov je postihnutá aj tá časť rozsudku odvolacieho súdu, v ktorej bol vyslovený záver o existencii autorskoprávneho vzťahu účastníkov. Z odôvodnenia rozsudku nie je totiž zrejmý obsah tohto právneho vzťahu a teda vzájomné práva a povinnosti účastníkov, ktoré by z neho mali vyplývať. Napokon je rozsudok nepreskúmateľný aj v časti prisúdenia úrokov z omeškania pre absenciu akýchkoľvek dôvodov. Nedostatok dôvodov, resp, ich rozpornosť, je vadou zakladajúcou nielen prípustnosť podaných dovolaní (ak by inak neboli prípustné), ale aj ich dôvodnosť...“

V ďalšom najvyšší súd zaujal stanovisko v otázke samotného základu uplatneného nároku, pričom podľa jeho názoru je právny záver odvolacieho súdu, podľa ktorého žalobcovi patrí nárok na autorskú odmenu nesprávny, čo v ďalšom odôvodnil poukázaním na relevantnú právnu úpravu a jeho právnym názorom.

Podľa názoru ústavného súdu dôvody rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 109/2005 z 31. júla 2008 sú zrozumiteľné a dostatočne logické, vychádzajúce zo skutkových okolností prípadu a relevantných procesných noriem. Toto rozhodnutie nevykazuje znaky svojvôle a konštatuje v súvislosti s dovolaním napadnutým rozsudkom krajského súdu predovšetkým nedostatok dôvodov, resp. ich rozpornosť, k čomu dospel na základe vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ktoré ústavný súd nie je oprávnený ani povinný nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, IV. ÚS 110/03).

Skutočnosť, že sťažovateľ zastáva iný právny názor než prijal v tejto veci najvyšší súd, nemôže sama osebe viesť k záveru o jeho zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojím vlastným. O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom, v tomto prípade najvyšším súdom, by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02). Podľa ústavného súdu však dôvody zrušenia rozsudku krajského súdu najvyšším súdom takéto nedostatky nevykazuje.

K sťažovateľovej argumentácii, že napadnuté rozhodnutie sa odlišuje od už vysloveného právneho názoru najvyššieho súdu v danej veci, ústavný súd podotýka, že z ústavnej kompetencie súdov interpretovať a aplikovať zákony vyplýva aj ich oprávnenie dopĺňať a rozvíjať existujúcu judikatúru týkajúcu sa relevantných právnych otázok v prerokovaných veciach, resp. dospieť aj k inému právnomu názoru. Prípadné odchýlenie sa súdu od existujúcej skoršej judikatúry v konkrétnom prípade by mohlo predstavovať zásah do základných práv a slobôd účastníka konania len za predpokladu, že by bolo dôsledkom arbitrárnosti alebo zjavnej neodôvodnenosti súdneho rozhodnutia v prerokovávanej veci. Nemožno však namietat' proti tomu, aby judikatúra súdov v konkrétnych prípadoch upresňovala a dopĺňala objasňovanie obsahu a zmyslu zákona vrátane prispôsobovania aplikačnej praxe novým okolnostiam za podmienky, že ich zohľadnenie možno rozumne zahrnúť pod zákonné znaky právnej normy aplikovanej na konkrétny prípad (IV. ÚS 267/05, III. ÚS 284/05).

V nadväznosti na to považuje ústavný súd za potrebné poznamenať, že mu neprislúcha zjednocovať in abstracto judikatúru, či vyslovené právne názory všeobecných súdov a suplovať tak poslanie, ktoré zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov [§ 8 ods. 3, § 20 ods. 1 písm. b), § 21, § 22 a § 23 ods. 1 písm. b)] zveruje práve najvyššiemu súdu (resp. jeho plénu a kolégiám), keď mu okrem iných priznáva aj právomoc zaujímať stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov (mutatis mutandis I. ÚS 17/01). Preto, ak všeobecné súdy zaujímajú vo vzťahu k určitej otázke rôzne právne názory, nemožno v takomto postupe vidieť porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže zaujatie stanovísk k výkladu zákonov a iných než ústavných predpisov je vo výlučnej kompetencii najvyššieho súdu.

3. K namietanému porušeniu čl. 46 ods. 3 a čl. 47 ods. 3 ústavy postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cdo 109/2005 a k ostatným námietkam sťažovateľa

Podľa čl. 46 ods. 3 ústavy každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu... alebo nesprávnym úradným postupom

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

Sťažovateľ k porušeniu uvedených článkov uviedol, že porušenie čl. 46 ods. 3 a čl. 47 ods. 3 ústavy sa týka iba namietaného postupu najvyššieho súdu v konaní sp. zn. 4 Cdo 109/2005, pričom porušenie čl. 46 ods. 3 ústavy vidí v tom, že rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Nc 12/2007 „...*proti ktorému nie je možný opravný prostriedok spôsobil sťažovateľovi škodu...*“. Porušenie princípu rovnosti strán podľa čl. 47 ods. 3 ústavy sťažovateľ odôvodnil tým, že najvyšší súd vo veci dovolania nerozhodol od roku 2004, zamietol jeho námietku zaujatosti a viacnásobne porušil zákon č. 211/2000 Z. z. V dôsledku uvedeného „*účelová nečinnosť NS SR jednostranne favorizuje odporkyňu... v spore pretože jej umožňuje dlhodobo ekonomicky využívať autorskú odmenu, ktorú mu neoprávnene zadržuje*“.

3.1 O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (III. ÚS 206/03, II. ÚS 77/04). Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. II. ÚS 201/03, II. ÚS 144/05, IV. ÚS 100/04, IV. ÚS 42/06).

Vzhľadom na to, že sťažovateľ právne relevantným spôsobom neuviedol, v čom mu mala byť spôsobená škoda (čl. 46 ods. 3 ústavy) rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 3 Nc 12/2007, bolo potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

3.2 Pokiaľ sťažovateľ v súvislosti s postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cdo 109/2005 namietal porušenie čl. 47 ods. 3 ústavy (porušenie princípu rovnosti), aj v tomto prípade platí už uvedené v bode 2 II. časti odôvodnenia (nedostatok právomoci ústavného súdu, keďže po zrušení odvolacieho rozsudku najvyšším súdom sa vo veci stále koná).

3.3 Sťažovateľ tiež tvrdil, že najvyšší súd porušil zákon č. 211/2000 Z. z. Konkrétne namietal, že najvyšší súd porušoval jeho právo na informácie garantované čl. 26 ústavy, keď neriešil porušenie zákona č. 211/2000 Z. z. predsedom senátu 4C a 12. marca 2007 postúpil prerokovanie priestupku Obvodnému úradu Bratislava, ktorý dosiaľ vo veci nerozhodol.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na list predsedu senátu najvyššieho súdu z 18. januára 2007, v ktorom sťažovateľovi oznámil žiadané údaje, pričom zároveň platí, že prípadné porušenie práv a slobôd v spojitosti s realizovaním práva na informácie podľa zákona č. 211/2000 Z. z. posudzuje (je v právomoci, pozn.) ešte pred konaním na ústavnom súde všeobecný súd v rámci správneho súdnictva (aj pri nečinnosti správneho orgánu), a teda aj v danom prípade platí (v dôsledku princípu subsidiarity) nedostatok právomoci ústavného súdu na prerokovanie sťažnosti sťažovateľa v tejto časti.

3.4 Pokiaľ sťažovateľ namietal, že najvyšší súd „zmaril sťažovateľovu... námietku zaujatosti proti senátu... 4 C“, touto sa ústavný súd nemohol zaoberať, keďže samotné rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Nc 12/2007 z 11. apríla 2007 nebolo sťažovateľom napadnuté v rámci petitu sťažnosti. Ústavný súd je podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáhal. Ústavný súd môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti.

4. Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd o ďalších nárokoch na ochranu ústavnosti uplatnených v návrhu na rozhodnutie (petite sťažnosti) nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. októbra 2008